

פטור מביטוח לאומי על פי ההאמנה לביטוח סוציאלי, אינה חלה על תושב ישראל המועסק על ידי

מעסיק זר, בישראל

הכותבים: מר חיים חיטמן, רו"ח (משפטן) ישי חיבה

ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן פתרונות מיסוי בע"מ

בית הדין האזורי (ב"ל 8105-01-18) קיבל ביום 30/1/22 את ערעורו של הביטוח הלאומי (להלן: ה"ב") וקבע כי מעסיק זר המעסיק בישראל עובדים תושבי ישראל חייב בתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות (להלן: דמי ביטוח) בעדם.

נציין כי כיום ההליך הזה בו ה"ב"ל מערער לבית הדין האזורי לעבודה הוא חריג, שכן בדר"כ המבוטח הוא המגיש תביעה לבית הדין זה.

המקרה דנן ארע בשל החלטת ועדת שומה שהיוותה ערכאה של השגה על שומות ניכויים של ה"ב"ל. ערכאה זו בוטלה בשנת 2017, ומאז השגה על שומות ניכויים מתנהלות בפני "פקיד השגות".

רקע חוקי

סעיף 6 לאמנה לביטחון סוציאלי עם גרמניה משנת 1975, קובע כי עובד ישראלי או גרמני העובדים במדינה שאינה מדינתם, מעסיקם ישלם בגינם דמי ביטוח לאומי במדינת תושבותו, והעובד יהיה פטור כליל מתשלום דמי הביטוח במדינה בה הועסקו בפועל.

תמצית עובדתית

חברת תעופה גרמנית בינלאומית, (להלן: החברה) פועלת בישראל, פתחה ומדווחת בתיק ניכויים, מס הכנסה ודמי ביטוח בגין העסקת עובדים בישראל.

בשנת 2015 ביצע ה"ב"ל ביקורת ניכויים עבור השנים 2008-2012 ו-2012-2014 ומצא כי החברה לא ניכתה משכר 2 מעובדיה דמי ביטוח לאומי. בנוסף, נמצא כי לא בוצעה פריסת שכר ותשלום בגין שווי רכב בגין עובדים אחרים. ה"ב"ל הוציא שומת ניכויים בשל כך.

החברה ערערה בפני ועדת שומה אשר קבעה כי, לאור הוראת סעיף 6 לאמנה, השומות בטלות. לדעת הוועדה, סעיף 6 אינו מזכיר את עניין התושבות, ודי בכך כי מדובר בעובד שנשלח על ידי מעסיק גרמני לעבוד בישראל – הרי שכל עוד משולמים עבורו התשלומים המתחייבים כחוק על ידי המעסיק הגרמני בגרמניה, פטורים הוא ומעסיקו מתשלום כפל דמי ביטוח בישראל.

פתיחת תיק ניכויים בישראל אינה מעלה או מורידה לעניין ס' 6 באמנה.

אמנם ביטוח בריאות, לא חוקק עדיין עת נחתמה האמנה אך מכיוון שמהצד של גרמניה מוזכר ביטוח בריאות, ומטעמי הדדיות, יש להחיל תחולת הסעיף ומכאן גם את הפטור, על חבות בתשלום דמי בריאות בישראל.

עיקר טיעוני הצדדים בערעור

טיעוני הביטוח הלאומי:

לטענת ה"ב"ל, פרשנות ויישום האמנה כפי שקבעה ועדת השומה שגויה. בתקופה הרלוונטית לביקורת הניכויים, העובדים היו תושבי ישראל, ולכן כפופים להוראות הדין בישראל ולחוק הביטוח הלאומי.

האמנה אינה רלוונטית לגביהם, ואין כל חשיבות לעובדה כי החזיקו בדרכון זר, או לכך שהגיעו לעבוד בישראל ממדינה זרה.

טיעוני החברה:

רישום החברה כחברת חוץ ברשם החברות בישראל ופתיחת תיק ניכויים, אינם מעלים ואינם מורידים לעניין תחולת האמנה.

הב"ל מתעלם שמדובר בעובדי חברה זרה שנשלחו לתקופת העסקה למקומות שונים בעולם וכי הם מכוסים מבחינת הזכויות שמעוגנות באמנה.

הב"ל בגרמניה הנפיק אישור לפיו על אחת העובדות החוק הגרמני בעניין ביטוח בריאות תאונות וגמלאות יחול על כל תקופת העסקתה בישראל, ולגבי העובד השני נטען כי שילם בגרמניה ביטוח המקביל לביטוח לאומי, על כן אין מקום לחייבם בכפל תשלום גם בישראל.

דיון והחלטה

אין מחלוקת כי בתקופה הרלוונטית לשומות, לגבי כל אחד משני העובדים להם אזרחות זרה – היו הללו תושבי ישראל. לפיכך חל עליהם הכלל שתושב ישראל המפיק הכנסה בישראל, חייב בתשלום דמי ביטוח ודמי ביטוח בריאות לב"ל.

ס' 6 באמנה נועד ליתן מענה לעובדים שאינם תושבי ישראל המוצבים לעבוד בתחומה עבור מעסיק שאינו ישראלי.

בית הדין מציין כי הועדה נתפסה לכלל טעות כשקבעה ששני העובדים חוסים תחת הוראות האמנה מאחר ומעסיקתם היא חברת חוץ.

כמו כן, אין נפקות לשאלה מהיכן הגיע עובד שהינו תושב ישראל לעבוד בישראל.

באשר לחוק בריאות, חוק הבריאות אינו כלול באמנה. האמנה קודמת לחקיקת חוק הבריאות ובהתאם להלכה – יש לפרש בצמצום הוראות באמנה בין מדינות. מה גם שמדינת ישראל, במודע לא ביצעה מן הצד שלה את עדכון האמנה בעניין ביטוח הבריאות, כשנכנס זה לתוקף.

עובדתית, לגבי אחד העובדים המדוברים הוא לא היה מבוטח כלל בגרמניה.

לגבי העובדת האחרת, אומנם היא אחזה במכתב כיסוי ביטוח כאמור מגרמניה, אך עמדה לה לרועץ העובדה כי מספר שנים קודם שולמו על ידה דמי ביטוח לאומי בישראל, (לא הובהר בפסק, האם הייתה אז תושבת ישראל, או שעבדה בישראל) ולא ניתנה על ידה הנמקה, מדוע בתקופת השומה הרלוונטית – לא.

בעניין שומת פריסת השכר נקבע כי משהב"ל לא הוכיח טענתו והתרכז בשאר ענייני השומה, ומשערכת הערעור דנה בעניינים משפטיים ולא עובדתיים – נדחה ערעור הב"ל.